

Школска 2021/2022. година

Републичко такмичење ученика гимназија и средњих стручних школа
Књижевна олимпијада

III разред

Шифра: _____

1.	Повежи линијама наслове књижевних дела са називима збирки из којих потичу. Наслов једне збирке је вишак. „Круг” <i>Цвеће зла</i> „Везе” <i>Од немила до недрага</i> „Плава гробница” <i>Сапутници</i> <i>Песме бола и поноса</i>	
2.	Пажљиво прочитај одломак из дела <i>Људи говоре</i> Растка Петровића, па одговори на питање шта приповедач као уметник жели. Заокружи слово испред тачног одговора. Ове лете широким круговима, као у заносу, изнад пропланка. Једна је чудна, сасвим црвена, обојена ко зна чим. Пошто се једина разликује од осталих, изгледа као умножена. Где год погледам, видим њу. [...] Опет се диже, зуји, размиче свој лет. Цело њено тело је у раду, чврсто, тешко, задихано. [...] „Какав рад!”, мислим у себи. „Тако бих волео једном да стварам, скупљајући оно што је најбоље у богатствима око мене, да прерадим то затим у једну јединствену хомогеност.” а) Уметник жели да се вечито диви лепоти природе, њеним бојама и мирисима, и да што дуже ужива у погледу. б) Уметник жели да, попут пчеле, сакупи све најбоље што се око њега налази и да то потом обједини на оригиналан начин. в) Уметник жели да сви људи буду упорни, истрајни и марљиви као пчеле.	
3.	Поред датих примера напиши називе подвучених лирских паралелизама. а) „Зачула га вила Равијојла, па Милошу поче да отпева : Милош пева, вила му отпева ,” _____ б) „Већ ме чу ли, славни кнез Лазаре! Да копамо мермера камена , да градимо цркву од камена .” _____	
4.	Како се зове најизразитији стил који је преовладавао у интелектуалним круговима Београда од 1900. године? Овај стил се може препознати по прецизности, природности, отменој упрошћености, концизности, убедљивости, а његовим оснивачем сматра се Богдан Поповић. Реч је о _____ стилу. (Допуни речју која недостаје.)	

5.	<p>На основу следећих описа одреди о којим је ауторима реч, па на линијама напиши име и презиме сваког аутора.</p> <p>а) У његовим песмама присутно је интимизирање патриотског осећања бола, евоцирање топлине патријархалног породичног дома, искрено саосећање са убогим острвским живљем. _____</p> <p>б) Тврдио је како је песник кабинетски радник на мукотрпном послу риме и ритма и сматрао је да песма мора бити савршена, пошто иначе није никаква. Писао је и песме у прози (<i>Плаве легенде</i>), путописе (<i>Градови и химере</i>), књижевне критике... _____</p>	
6.	<p>На сваку линију, поред наведеног исказа, напиши назив одговарајуће књижевне врсте на коју се тај исказ односи. Понуђени су: ПРЕДАЊЕ; НАРОДНА ЕПСКА ПЕСМА; ЈЕВАНЂЕЉЕ; МИТ; ПОЕМА; ЖИТИЈЕ. (Два понуђена термина су вишак.)</p> <p>Ахилова пета _____</p> <p>Свети Сава помоли се Богу, па прекрсти штапом по једном камену; тога часа потече вода. _____</p> <p>Јудин пољубац _____</p> <p>Ни по бабу, ни по стричевима _____</p>	
7.	<p>На линијама, поред датих одломака из књижевних дела, напиши имена јунакиња на које се ти одломци односе.</p> <p>а) „Тешка и пуна, лудо весела у тим месецима, она је после порођаја слабила и ружњала, постајала тиха, а окрутна према слугама и слушкињама.” _____</p> <p>б) „Слободна, ништа не кријући на себи, никад са извученом изнад чела шамијом и скривеним цвећем по коси, већ увек онаква каква је иначе унутра, у кући, и са још слободнијим погледом, увек као у пркос, на равнодушност напрћеном доњом усном, због чега јој је увек око крајева уста била као мала сенка.” _____</p> <p>в) „Ох, како је то страшно што нисам лепа! Како је то страшно! Ја знам да нисам лепа, знам, знам... Прошле недеље кад је свет излазио из цркве, чула сам како су говорили о мени; једна жена је рекла: ’Она је племенита, великодушна, али штета што је тако ружна...’ Ружна...” _____</p>	
8.	<p>Пажљиво прочитај следећу строфу, па допуни захтев појмовима који недостају.</p> <p>„За тај тренутак живота и миља Кад затрепери цела моја снага, Нека те срце моје благосиља! Ал’ не волим те, не волим те, драга!”</p> <p>У овој строфи која се назива _____, стихови су испевани у _____, са цезуром после _____ слога.</p>	
9.	<p>На који се књижевни период (правац, епоху, раздобље) односе издвојене поетичке одреднице? Називе тих периода напиши на линијама.</p> <p>а) Примат разума, дидактички списи, критичност, полемички дух, 18. век. _____</p> <p>б) Истицање осећања и маште, слобода уметничког стваралаштва, извори уметничког стварања у средњовековном витешком свету и народном фолклору. _____</p> <p>в) Основне стилске одлике овог правца јесу: китњаст стил, склоност ка бизарном, претераност у изразу... _____</p>	

10.	<p>У следећем примеру подвуци стих од четрнаест слогова.</p> <p>„Не гледај пут Багдале. Храст је давно посечен. Гледај косе зраке смираја како купају пусту башту својим раскошјем. Заборави на кише и на снегове година. Тихо у себи изговори само реч Багдала.”</p>			
11.	<p>На линијама, поред наслова дела и имена њихових аутора, напиши назив литерарне врсте којој одређено дело припада.</p> <p>а) <i>Писмо Харалампију</i>, Д. Обрадовић _____ б) <i>Љубомир у Јелисијуму</i>, В. С. Караџић _____ в) „Туга”, А. П. Чехов _____</p>			
12.	<p>Подвуци имена српских писаца који припадају покрету надреализма (има их шест).</p> <p>Марко Ристић; Станислав Винавер; Милан Дединац; Милош Црњански; Оскар Давичо; Александар Вучо; Веселин Маслеша; Коча Поповић; Отокар Кершовани; Душан Матић; Мирослав Крлежа</p>			
13.	<p>Повежи име јунака романа <i>На Дрини ћуприја</i> са појмом који обележава фабулу везану за њега. Одговарајући број испред имена јунака упиши у поља крај исказа у левој колони.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="vertical-align: top;"> <ul style="list-style-type: none"> • узиђивање у грађевину _____ • набијање на колац _____ • коцкање с ђаволом _____ • ход по залеђеној ивици моста _____ • пропуштање хајдука _____ • отпор Аустроугарској _____ </td> <td style="vertical-align: top; padding-left: 20px;"> <ol style="list-style-type: none"> 1. Алихоџа Мутевелић 2. Грегор Федун 3. Ћоркан 4. Милан Гласинчанин 5. Радисав с Уништа 6. Стоја и Остоја </td> </tr> </table>	<ul style="list-style-type: none"> • узиђивање у грађевину _____ • набијање на колац _____ • коцкање с ђаволом _____ • ход по залеђеној ивици моста _____ • пропуштање хајдука _____ • отпор Аустроугарској _____ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алихоџа Мутевелић 2. Грегор Федун 3. Ћоркан 4. Милан Гласинчанин 5. Радисав с Уништа 6. Стоја и Остоја 	
<ul style="list-style-type: none"> • узиђивање у грађевину _____ • набијање на колац _____ • коцкање с ђаволом _____ • ход по залеђеној ивици моста _____ • пропуштање хајдука _____ • отпор Аустроугарској _____ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алихоџа Мутевелић 2. Грегор Федун 3. Ћоркан 4. Милан Гласинчанин 5. Радисав с Уништа 6. Стоја и Остоја 			
14.	<p>Међу понуђеним насловима, пронађи и подвуци онај који не именује песму Десанке Максимовић.</p> <p>НА БУРИ ЗМИЈА ПОКОШЕНА ЛИВАДА СУНЦОКРЕТИ СТРЕПЊА</p>			
15.	<p>Допуни следећи текст појмовима који недостају.</p> <p>Песма „Свакидашња јадиковка” најпре је објављена у гласилу песника са избегличког острва Крфа, у крфском _____ (назив часописа), а потом је постала саставни део песничке збирке _____ (наслов збирке), аутора _____ (име и презиме).</p>			
16.	<p>Елементе којих књижевних жанрова (од доле понуђених) у себе сублимира лирски роман Ратка Петровића <i>Људи говоре?</i> Заокружи слова испред тачних одговора.</p> <p>а) предање б) есеј в) путопис г) балада д) дневник њ) једночинка</p>			

17.	<p>Допуни следећу реченицу тачним називом версификативног појма.</p> <p>Метричка стопа од два слога, у којој је дуги слог праћен кратким слогом, падајућег ритма, карактеристична за епске десетерачке песме, назива се _____.</p>							
18.	<p>Допуни део који недостаје одговарајућим књижевним термином.</p> <p>Метафорично замењивање појмова у којем долази до стапања две или више чулних области, при чему се речи које означавају осећај једног чула примењују на друго чуло, назива се _____.</p>							
19.	<p>Подсети се одломка из драме <i>Господа Глембајеви</i> Мирослава Крлеже, па заокружи слова испред три узрока сукоба Леона и Игњата Глембаја.</p> <p>„Ми смо двије расе, као што си сам рекао: Глембајеви и Данијелијеви! Ми смо – по теби – грчки лажљивци и Венецијанци! [...] Фантастична данијелијевска крв! Догодило се то, драги мој, зато, јер је Алис констатирала за младога Зигмунтовича да спава код твоје госпође барунице! Алис је невино била заљубљена у младог Зигмунтовича! Утопила се невино и наивно без икаквог јуридикског доказа: просто по индицијама.</p> <p>а) продаја куће б) бароница Кастели в) порекло двеју породица г) лажно очинство д) самоубиство Алис њ) скривени идентитет</p>							
20.	<p>Ако је тврдња у потпуности тачна напиши ДА, уколико је нетачна напиши НЕ.</p> <table border="1" data-bbox="260 1227 1334 1447"> <tr> <td data-bbox="260 1227 1174 1301">Јозеф К. и Софка су књижевни ликови из романа који припадају истој епохи (књижевном правцу).</td> <td data-bbox="1174 1227 1334 1301"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="260 1301 1174 1375">Јован Дучић и Милан Ракић инсистирају на употреби везаног стиха.</td> <td data-bbox="1174 1301 1334 1375"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="260 1375 1174 1447">Осим <i>Сеоба</i>, Милош Црњански је написао: <i>Суматру</i>, <i>Објашњење Суматре</i>, <i>Стражилово</i>, <i>Дневник о Чарнојевићу</i>.</td> <td data-bbox="1174 1375 1334 1447"></td> </tr> </table>	Јозеф К. и Софка су књижевни ликови из романа који припадају истој епохи (књижевном правцу).		Јован Дучић и Милан Ракић инсистирају на употреби везаног стиха.		Осим <i>Сеоба</i> , Милош Црњански је написао: <i>Суматру</i> , <i>Објашњење Суматре</i> , <i>Стражилово</i> , <i>Дневник о Чарнојевићу</i> .		
Јозеф К. и Софка су књижевни ликови из романа који припадају истој епохи (књижевном правцу).								
Јован Дучић и Милан Ракић инсистирају на употреби везаног стиха.								
Осим <i>Сеоба</i> , Милош Црњански је написао: <i>Суматру</i> , <i>Објашњење Суматре</i> , <i>Стражилово</i> , <i>Дневник о Чарнојевићу</i> .								

Тест прегледао/ла: _____

Број бодова: _____

	Решења за трећи разред, републичко такмичење, 2022.	Напомене:
1.	„Круг” – <i>Сапутници</i> „Везе” – <i>Цвеће зла</i> „Плава гробница” – <i>Песме бола и поноса</i>	Све тачно повезано, 1 бод.
2.	б) Уметник жели да, попут пчеле, сакупи све најбоље што се око њега налази и да то потом обједини на оригиналан начин.	1 бод
3.	а) епифора; б) симплоха (симплока)	Оба тачна – 1 бод.
4.	<u>(о) београдском (стилу).</u>	1 бод
5.	а) Алекса Шантић б) Јован Дучић	Оба тачна – 1 бод.
6.	Ахилова пета – мит; Свети Сава... – предање; Јудин пољубац – јеванђеље; Ни по бабу, ни по стричевима – народна епска песма	Све тачно – 1 бод.
7.	а) (госпођа/госпожа) Дафина; б) Софка; в) Соња (Софија Александровна)	Све тачно – 1 бод.
8.	<u>катрен; једанаестерац; петог (слога)</u>	Све тачно – 1 бод.
9.	а) просветитељство (просвећеност) б) романтизам в) барок	Све тачно – 1 бод.
10.	<u>Не гледај пут Багдале. Храст је давно посечен</u>	1 бод
11.	а) манифест / програмски текст / епистола; б) књижевна критика; в) новела	Све тачно – 1 бод.
12.	Марко Ристић , Станислав Винавер, Милан Дединац , Милош Црњански, Оскар Давичо , Александар Вучо , Веселин Маслеша, Коча Поповић , Отокар Кершовани, Душан Матић , Мирослав Крлежа	Четири, пет или шест тачно подвучених одговора – 1 бод.
13.	• узиђивање у грађевину – 6 Стоја и Остоја • набијање на колац – 5 Радисав с Уништа • коцкање с ђаволом – 4 Милан Гласинчанин • ход по залеђеној ивици моста – 3 Ђоркан • пропуштање хајдука – 2 Грегор Федун • отпор Аустроугарској – 1 Алихоца Мутевелић	Пет или шест тачно повезаних парова – 1 бод.
14.	<u>Сунцокрети</u>	1 бод
15.	(у крфском) „Забавнику”; <i>Лелек себра</i> ; (аутора) Тина Ујевића НАПОМЕНА: Није неопходно да ученик стави знаке навода.	Све тачно – 1 бод.

16.	б) есеј; в) путопис; д) дневник	Све тачно – 1 бод.						
17.	трохеј	1 бод						
18.	синестезија	1 бод						
19.	б) бароница Кастели в) порекло двеју породица д) самоубиство Алис	Све тачно – 1 бод.						
20.	<table border="1"> <tr> <td>Јозеф К. и Софка су књижевни ликови из романа који припадају истој епохи (књижевном правцу).</td> <td>НЕ</td> </tr> <tr> <td>Јован Дучић и Милан Ракић инсистирају на употреби везаног стиха.</td> <td>ДА</td> </tr> <tr> <td>Осим <i>Сеоба</i>, Милош Црњански је написао: <i>Суматру</i>, <i>Објашњење Суматре</i>, <i>Стражилово</i>, <i>Дневник о Чарнојевићу</i>.</td> <td>ДА</td> </tr> </table>	Јозеф К. и Софка су књижевни ликови из романа који припадају истој епохи (књижевном правцу).	НЕ	Јован Дучић и Милан Ракић инсистирају на употреби везаног стиха.	ДА	Осим <i>Сеоба</i> , Милош Црњански је написао: <i>Суматру</i> , <i>Објашњење Суматре</i> , <i>Стражилово</i> , <i>Дневник о Чарнојевићу</i> .	ДА	Све тачно – 1 бод.
Јозеф К. и Софка су књижевни ликови из романа који припадају истој епохи (књижевном правцу).	НЕ							
Јован Дучић и Милан Ракић инсистирају на употреби везаног стиха.	ДА							
Осим <i>Сеоба</i> , Милош Црњански је написао: <i>Суматру</i> , <i>Објашњење Суматре</i> , <i>Стражилово</i> , <i>Дневник о Чарнојевићу</i> .	ДА							